

Broballe

På turen ind mod Broballe, giver de mange levende hegn et rigtig godt indtryk af et typisk alsisk marklandskab. Hegnene bryder udsigten over bakkerne som en fryd for øjet, og glæden bliver ikke mindre, når man ved, at hegnene er vigtige levesteder for vilde dyr og planter. I Broballe får du fornemmelsen af et hyggeligt landsby-miljø, inden turen igen går ned mod fjorden ved Lusig. I landsbyens centrum er det tidligere mejeri nu åbnet som bryghus, som er et besøg værd.

Brandsbøl Skov

De gamle stævningskove er bevaret mange steder på Als, og det er Brandsbøl Skov et godt eksempel på. Stævningskov er en gammel driftsform som egnens bønder har benyttet i århundreder. Træerne fældes på en måde, så de skyder igen og efterhånden danner store "trunter". De har gennem tiden givet anledning til historier om forførende elverpiger og anden overtro. Så vær opmærksom, hvis du cykler gennem skoven om aftenen. Der er en spændende flora i Brandsbøl Skov. Her vokser forskellige orkidéer og andre sjældne planter, ligesom fuglelivet er meget rigt.

Havnbjerg Kirke og Møllen

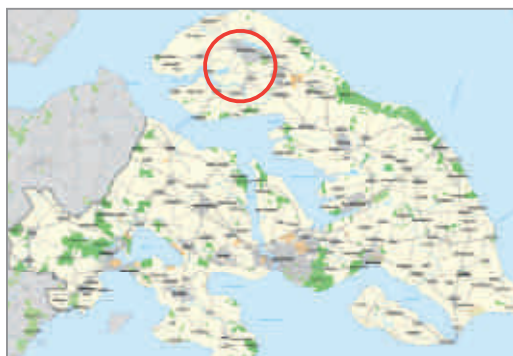
Højt på en bakketop ligger kirken, smukt synlig fra alle sider. Altertavlen er malet af den kendte guldaldermaler Eckersberg, der stammer fra Sundeved på den anden side af Als fjord.

Møllen er fra 1835, og var i mange år dækket med blikplader. Men nu fremstår den igen stråttækt, som den oprindeligt gjorde det – spændende, pragtfuld og usædvanlig. Møllen er ikke i funktion, men fungerer som museum.

Specielt for mountainbikes

På betingelse af, at der tages hensyn til gående færdsel, kan mountainbikere gøre et par spændende afstikkere. Kort efter lyskrydset i Nordborg kan mountainbikere følge en flot rute gennem engene og langs søerne bag villakvarteret til højre. Her kan underlaget godt være noget løst, men belønningen er en dejlig naturoplevelse.

Fra P-pladsen ved Oldenor går der en temmelig stejl sti nedad til venstre langs søen til Mjelsvig. Langs Mjelsvig følger du »Æ Gavl« til Mjels, hvor du igen møder ruten ved bådehavnen. Turen er noget krævende men særdeles smuk.

Sønderborg Kommune
Natur og miljø
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
www.sonderborg.dk

Sø- og fjord- landskab

– en cykelrute

Det alsiske sø- og fjordlandskab

Denne cykeltur gennem det alsiske sø- og fjordlandskab på 27 km kan gøres på en times tid, men afsæt hellere 2-3 timer, så du har ro til at nyde nogle af de mange flotte udsigter undervejs. Turen går ad asfalt og grusveje, og kan gøres på en almindelig cykel. Men har du mountainbike, har du mulighed for at følge et par spændende alternative ruter. Turen er bakket og fyldt med landskabelige overraskelser

Oplevelserne veksler mellem tunnelveje, hvor træerne danner tag over små grusveje, storslåede udsigter over fjordene, kornmarker, kanaler og søer, samt veje der snor sig gennem idylliske landsbyer.

Nordborg

Turen starter fra P-pladsen ved Nordborg slot. Lidt oppe ad bakken ligger det lokalhistoriske arkiv, der - ligesom Sandbjerg Slot - er i samme byggestil som Augustenborg Slot.

Oldenorstien

Oldenor er en sø, der har været drænet og opdyrket. I 1993 blev den igen sat under vand, og nu er det et sandt fugleparadis. Fra udsigtspunktet til højre for P-pladsen kan du se grågæs, skarv, taffeland og troldand. Om vinteren er spændende arter som stor skallesluger, hvinand, sangsvane og kæmpe flokke af pibeand.

Møllebakken

Højdepunktet kort efter Oldenor ad asfaltvejen hedder møllebakken, fordi her lå en vindmølle. Herfra er der en storslået udsigt over Mjelsvig og Als Fjord. Den høje skorsten i baggrunden tilhører Enstedværket i bunden af Aabenraa Fjord.

Mjels

For foden af bakken ligger Mjels med den stemningsfulde bådehavn. Til venstre ligger Mjels Sø der ligeledes har været tørlagt, men blev sat under vand igen i 2006. Mjelsgård med de røde mursten har et meget gammelt fundament, som kan dateres helt tilbage til middelalderen. Syd for vigen ligger Røde Næb med eventyragtige stynede piletræer langs vejen.

Stegs Gab

Den meget smukke indsnævring på Stegs Vig hedder "Stegs Gaf" på alsisk. Stedet er utroligt naturskønt og det perfekte sted for en afslappende pause med havudsigt. Om sommeren sejler bådene helt tæt forbi, når de skal ind til bådehavnene i Dyvig eller Mjelsvig.

Hulveje, strand og eng

Det kan være svært at forlade den smukke indsejling til Dyvig, men der venter endnu flere dejlige naturoplevelser på turen. Cykler du en lun aften i maj, kan du høre de livsbekræftende kor, når de ellers så sjældne løvfrøer kvækker højlydt fra vandhullerne langs vejen. Nu går ruten ad en rigtig alsisk hulvej, og ved Lyngø går en sti ned til Als fjord. Her er der sandstrand med bademulighed. Hvis du ser en lille mus komme pilende hen langs strandkanten, så kig lige nøje efter, for det kunne faktisk godt være en tudse. Strandtudsen lever nemlig her, og den er slet ikke langsom og sindig som andre tudser.

